

Charyzmat św. Pawła od Krzyża i Pasjonistów "Podtrzymywać pamięć"

Aimé Tilimbini Kikay, C.P.

Jubilaeum

Założyciele zgromadzeń to przede wszystkim ludzie charyzmatyczni, przez co rozumie się, że ich duchowość wyróżnia szczególny charyzmat - karmelitański, franciszkański, dominikański, pasjonistyczny. W tym kontekście charyzmat jest namaszczeniem człowieka przez Ducha Świętego do misji we wspólnocie i dla wspólnoty¹. Charyzmat św. Pawła od Krzyża możemy interpretować jako kontemplację i „wspominanie” Męki naszego Pana Jezusa Chrystusa.

„O najdroższy umiłowany! Kto naprawdę kocha, ilekroć wspomina piątek, ma powody, by umrzeć. Powiedzieć „piątek” to nazwać dzień, w którym mój Bóg-Człowiek wycierpiał tak wiele za mnie, że oddał swoje życie, umierając na twardym drzewie krzyża”.²

Dla chrześcijan, a zwłaszcza dla nas - pasjonistów, Męka Chrystusa i Jego śmierć są wydarzeniami, które ukształtowały naszą wiarę, ponieważ na nich opierają się dwa fundamenty wiary:

1_ Cfr. M. Szentmártoni, *In cammino verso Dio. Riflessioni psicologico-spirituali su alcune forme di esperienza religiosa*, Spiritualità 27, San Paolo, Cinisello Balsamo (MI) 1998, p. 132.

2_ F. Giorgini, S. Paolo della Croce, *Lettere ai Passionisti*, I, Edizioni CIPI, Roma 1998, p.758: [Wstęp do pierwszej wersji Reguły spisanej w Castellazzo].

1) Jezus jest Synem Bożym; 2) ofiarował on Swoje życie za nas. „Stąd wartość i znaczenie krzyża: zbawia nas od śmierci i ostatecznie objawia nam oblicze Boga i miarę Jego miłości do nas”.³ Charyzmat św. Pawła od Krzyża i pasjonistów wyraźnie podkreśla rolę „podtrzymywania pamięci o męce Jezusa”. Co jednak oznacza „pamięć”? „Pamięć” to tłumaczenie greckiego terminu *anàmnēsis* (ἀνάμνησις), które z kolei jest tłumaczeniem hebrajskiego *Zikkaron* (זִכָּרוֹן). W istocie Walter Kasper bardzo dobrze opisuje ten termin, odwołując się do „anamnestycznej koncepcji Eucharystii” i kończy stwierdzeniem, że związek Eucharystii z Chrystusem i wydarzeniem krzyża można opisać „tylko za pomocą kategorii biblijnej pamięci (*zikkaron*; *anamneza*; pamięć), odnawiającej się pamięci”. (Por. W. Kasper, *Sacramento dell'unità. Eucaristia e Chiesa*, Queriniana, Brescia 2004 s. 94) 4.

Dlatego „odnawianie” pamięci nie jest zwykłym przypomnieniem śmierci Chrystusa z przeszłości. Słowa „*anàmnēsis*” i „*zikkaron*” należy rozumieć w ich dynamicznym sensie, co znaczy przywołanie przeszłego faktu jako wiążącego i zobowiązującego nas do odpowiedniego działania. Pamiętanie nie jest „prostym duchowym lub uczuciowym aktem, ale pamięcią, która prowadzi do działania”.⁵

W świetle tej przesłanki krzyż Chrystusa daje nam ważną lekcję postępowania, a w tej bardzo krótkiej refleksji chciałbym podzielić się intuicją płynącą z refleksji nad skutkiem połączenia „jedności i pojednania”.

Z jednej strony poszukiwanie jedności znajdujemy w samych słowach Jezusa, który w swoim ostatnim nauczaniu do uczniów modli się: „aby wszyscy stanowili jedno”, dodając: „aby wszyscy stanowili jedno, jak Ty, Ojcze, we Mnie, a Ja w Tobie, aby i oni stanowili w Nas jedno, aby świat uwierzył, żeś Ty Mnie posłał.” (J 17, 21). Dlatego jest to związek, który obejmuje wizję, strategię i spójny plan działania, unikając rozproszenia i przewyciężając nieufność.

Z drugiej strony duch pojednania, rozumiany w relacjach między braćmi i siostrami, jest motywacją chrześcijanina

aby uczyć się przebaczać zawsze i bezwarunkowo. Pojednanie nie wynika z racji osobistych korzyści lub społecznego współżycia; rodzi się z doświadczenia wiary, w którym człowiek czuje się pojednany z Ojcem, co z kolei umacnia zdolność przebaczenia innym.

Dlatego działanie krzyża w człowieku wierzącym może być znakiem jedności i pojednania. Dlatego też Zgromadzenie Męki Pańskiej, nawet podzielone na różne prowincje, jest jedną rodziną, wszyscy jesteśmy braćmi i siostrami, ponieważ dzielimy się tym samym charyzmatem, który przyjął sam nasz Założyciel, św. Paweł od Krzyża.

Męka i krzyż Jezusa są zatem wezwaniem do przewyciężenia lęku przed „innym” i różnicami, poprzez działanie jedności i pojednania. Oczywiście również obecnie możemy napotkać trudności wynikające z istnienia odmiennych kultur i tradycji. Są jednak one do przewyciężenia dzięki jedności i wierze w Jezusa Chrystusa.

3 - D. Pezzini, *La luce sulla croce, la spiritualità della passione in Giuliana di Norwich*, Cammini nello Spirito. Meditazione 3, Edizioni Paoline, Milano 1997, p. 223.

4 - E. Mazza, «La liturgia come „*anàmnēsis*”: una nozione da riesaminare?», *Didaskalia* XXXVII/2 (2007) 13-26.

5 - A. Sorrentino, *Celebriamo con gioia*, Dottrinari, Pellerzano (SA) 2014³, p. 92.

+

Apostoł Paweł, patrząc na mur oddzielający pogan i Żydów w świątyni Heroda, mówi: „On bowiem jest naszym pokojem. On, który obie części [ludzkości] uczynił jednością, bo zburzył rozdzielający je mur - wrogość.” (Ef 2,14). Zburzony mur nie jest jedynie murem w sensie materialnym, ale wrogością między wszystkimi narodami w perspektywie pojednania w Bogu, tak że „nie jesteście już obcymi i przychodniami, ale jesteście współobywatelami świętych i domownikami Boga”. (Ef 2,19) Wezwanie to nie straciło na swojej aktualności i wciąż możemy uczynić je swoim własnym, nawet jeśli pochodzimy z różnych prowincji, wszyscy jesteśmy braćmi pasjonistami, inspirowani tym samym charyzmatem, rozumianym jako trwałe zjednoczenie i pojednanie. Pasjonista z prowincji włoskiej [Francji czy Portugalii], który udaje się do pasjonistów z Afryki, nie jest ani obcokrajowcem, ani gościem, ale bratem, co zresztą było pierwszym celem naszego Założyciela - znaleźć i stworzyć wspólnotę braci. Nie możemy o tym zapominać!

Niejednoznaczne, a często trudne do zdefiniowania, uczucia natury ludzkiej obnażają nasze słabości. Jedną z najbardziej powszechnych i ciężących jest zazdrość, która prowadzi do podziałów. Nasz Założyciel ostrzegał nas, a nawet pokazał nam inną drogę, mówiąc: „Inne pokusy, jeśli ktoś jest wierny w ich zwalczaniu, mogą również przynieść wielkie dobro; upokarzają nas, uczą, oczyszczają jak złoto w ogniu. Bądź pokorny, ale taką prawdziwą pokorą serca, która czyni duszę przyjacielem własnego uniżenia i posłuszeństwa”⁶. Musimy być wierni i dlatego musimy pamiętać o darach, którymi zostaliśmy obdarzeni. Krzyż Chrystusa daje nam również lekcję prawdziwej miłości, która wykracza poza zwykłą tolerancję, „ponieważ... na Krzyżu wcielonego Dobra przejawia się prawdziwa miłość Boga”. (List I, 491)⁷

Słowa apostoła Pawła skierowane do wielu pierwotnych wspólnot zachęcało do rozważenia życia zgodnego z wyznawaną przez nich wiarą, w braterstwie jako cecha charakterystyczna chrześcijańskiego życia: „A tu już nie ma Greka ani Żyda, obrzezania ani nieobrzezania, barbarzyńcy, Scyty, niewolnika, wolnego, lecz wszystkim we wszystkich [jest] Chrystus.”. (Kol 3,11) Ponadto podobne słowa kieruje do społeczności Galatów: „Nie ma już Żyda ani poganina, nie ma już niewolnika ani człowieka wolnego, nie ma już mężczyzny ani kobiety, wszyscy bowiem jesteście kimś jednym w Chrystusie Jezusie”. (Ga 3,28) To wezwanie stanowi wyraźne przypomnienie nawoływania do jedności i stanowi zaproszenie do stronięcia od wszelkiej wyższości, separacji, wyłączności, podziałów i dyskryminacji – postaw przed którymi ostrzegał również nasz Założyciel.

W naszym Zgromadzeniu Męki Pańskiej nie ma miejsca na podziały ze względu na odmienne kultury, ponieważ Chrystus jest we wszystkich i we wszystkim. Wierzę, że motywowani pragnieniem jedności i pojednania z naszymi braćmi i siostrami możemy żyć we wspólnocie ze sobą, z Kościołem i w relacji z Ojcem.

6 - Podstawowe punkty założenia duchowości św. Pawła od Krzyża, nr 4 <http://www.passionisti.org/index>. [Listy I, 178, Francesca Lucci, March 3, 1738]

7 - Riflessioni tratte dalle Lettere di S.P.D.C., «sedici 'Perché' "... uno più prezioso dell'altro", n.3, Parola di S. Paolo della Croce...